

पर्यम् 4 P. 1 To throw or cast round, spread round, diffuse. -2 To spread over, surround; तात्रौष्ठपर्यस्तरुचः स्मितस्य Ku. 1. 44. -3 To turn round; पर्यस्तविलोचनेन Ku. 3. 68. -4 To shed, throw down (as tears); मणिव्याजेन पर्यस्ताः पृथिव्यामश्रुबिन्दवः R. 10. 75; Ms. 11. 184. -5 To overturn, upset. -6 To throw about; भ्रमाक्षपर्यस्तरथं... सेनानिवेशं तुमुलं चकार R. 5. 49. -7 To entrap, ensnare. -8 To enclose.

पर्यसनम् 1 Casting, throwing about. -2 Sending forth, throwing. -3 Sending away. -4 Putting off or away.

पर्यस्त p. p. 1 Thrown round, scattered over or about; पर्यस्तो धनंजयस्योपरि शिलामुखासारः Ve. 4; Śi. 10. 91. -2 Surrounded, encompassed. -3 Upset, overturned. -4 Dismissed, laid aside. -5 Struck, hurt, killed. -6 Bound.

पर्यस्तः f., पर्यस्तिका Sitting upon the hams; see पर्यङ्क 3.

पर्यासः 1 End, conclusion, termination; पर्यास इति चान्ताख्या MS. 5. 3. 8. -2 Rotation, revolution. -3 Inverted order or position. -4 Killing. -5 Falling down.

पर्यासनम् 1 Revolution; see पर्यासः. -2 Destruction; यदि चैतत्कथञ्चित्स्याल्लोकपर्यासनं भवेत् Mb. 8. 87. 106.

पर्यासित a. Thrown down, annihilated; परैरपर्यासित-वीर्यसंपदां पराभवोऽप्युत्सव एव मानिनाम् Ki. 1. 41; Māl. 5. 23.

पर्याकुल a. 1 Turbid, foul (as water). -2 Confused, confounded, frightened; Ś. 1. -3 Disordered, dishevelled; पर्याकुला मूर्धजाः Ś. 1. 29. -4 Excited, agitated, bewildered; पर्याकुलोऽस्मि Ś. 6; लज्जान्वितं सविनयं हृदयं क्षणेन पर्याकुलं कुलगृहेऽपि कृतं बधूनाम् Rs. 6. 22. -5 Full of, filled with स्नेहं, क्रोधं &c.

पर्याकुलता, -त्त्वम् Confusion; पर्याकुलत्वान्मरुतां वेगभङ्गो-ऽनुमीयते Ku. 2. 25.

पर्याक्षिप् P. To wind round, bind with; पर्याक्षिपत् काचिदुदारबन्धम् Ku. 7. 14.

पर्यागम् 1 P. 1 To approach. -2 To be completed or finished. -3 To conquer, subdue. -4 To surround, encircle. -5 To elapse. -6 To last, live. -7 To return; प्राप्यसे परमं कामं मयि पर्यागते सति Rām. 2. 24. 30.

पर्यागत a. One who has finished his worldly career.

पर्याचान्तम् Food left by a person after sipping; Ms. 4. 212.

पर्याणम् A saddle; दत्तपर्याणम् K. 126 'saddled'; पर्याणतः स्रस्तमुरोविलम्बनः Śi. 12. 22.

पर्यादानम् End, exhaustion.

पर्याप् 5 P. (used generally in p. p.) 1 To be competent; पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिराक्षितम् Bg. 1. 10;

Ms. 11. 7. -2 To be able. -3 To be full; as in पर्याप्त-कलः, पर्याप्तदक्षिणः -4 To save, defend, preserve; इमां परीप्युर्दुर्जातिः M. 5. 11. -5 To finish.

पर्याप्त p. p. 1 Obtained, got, gained; पर्याप्तसप्तभुवनाभ्य-दक्षिणानि (तातचरितानि) U. 5. 33. -2 Finished, completed. -3 Full, whole, entire, complete, all; पर्याप्तचन्द्रेण शरत्त्रियामा Ku. 7. 26; R. 6. 44. -4 Able, competent, adequate; (न) क्रुद्धस्य समरे स्थातुं पर्याप्ताः Mb. 7. 150. 5. पर्याप्तोऽसि प्रजाः पातुम् R. 10. 25. -5 Enough, sufficient; यावत्तैषां समाप्येरन् यज्ञाः पर्याप्तदक्षिणाः R. 17. 17; Ms. 11. 7. -6 Large, extensive, spacious; पर्याप्तेनेत्रम् Ve. 4. 10. -7 Abundant, copious, many; पर्याप्तपुष्पस्तवकस्तनाभ्यः Ku. 3. 39; -9 Limited in number; अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीमाभिराक्षितम् पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिराक्षितम् Bg. 1. 10. -प्तम् ind. 1 Willingly, readily. -2 To one's satisfaction, enough, sufficiently; पर्याप्तमाचामति U. 4. 1 'drinks his fill'. -3 Fully, adequately, ably, competently. -Comp. -काम a. one whose desires are accomplished; पर्याप्तकामस्य कृतात्मनस्तु Munda. 3. 2. 2.

पर्याप्तिः f. 1 Obtaining, acquisition. -2 End, conclusion, close. -3 Enough, fulness, sufficiency. -4 Satiety, satisfaction. -5 Preserving, guarding, warding off a blow. -6 Fitness, competency. -7 Willingness, readiness. -8 Distinction of objects according to their natural properties; पर्याप्तिश्चायमेको घट इमौ द्वौवित्यादिप्रतीति-साक्षिकः स्वरूपसम्बन्धविशेषः । Didhiti.

पर्यापतत् a. Hurrying or rushing about; पर्यापतत् क्रयिकलोकम्.....विपणीर्विभेजुः Śi. 5. 24.

पर्याप्लावः 1 Revolution -2 Encircling.

पर्याज्ञात a. Celebrated, reputed; पर्याम्नातगुणं लोके नाम्ना त्र्यम्बकभास्करम् Śiva B. 26. 54.

पर्यायः 1 Going or winding round, revolution. -2 Lapse, course, expiration (of time) कालपर्याययोगेन राजा मित्रसहोऽभवत् Rām. 7. 65. 17. -3 Regular recurrence or repetition. -4 Turn, succession, due or regular order; पर्यायसेवासुत्सृज्य Ku. 2. 36; Māl. 9. 32; Ms. 4. 87; Mu. 3. 27. -5 Method, arrangement. -6 Manner, way, method of proceeding. -7 A synonym, convertible term; पर्यायो निधनस्यायं निर्धनत्वं शरीरिणाम् Pt. 2. 99; पर्वतस्य पर्याया इमे &c. -8 An opportunity, occasion. -9 Creation, formation, preparation, manufacture; लोकपर्याय-वृत्तान्तं प्राज्ञो जानाति नेतरः Mb. 12. 174. 30. -10 Comprehensiveness. -11 A strophe of a hymn. -12 Property, quality. -13 A means, stratagem (उपाय); न पर्यायोऽस्ति यत् साम्यं त्वयि कुर्युर्विशांपते Mb. 5. 73. 7. -14 End (अन्त); पर्यायकाले धर्मस्य प्राप्ते कलिरजायत Mb. 5. 74. 12. -15 Contrariety, reverse; कालपर्यायमाज्ञाय मा स्म शोके मनः कृथाः Mb. 6. 2. 5. -16 (In Rhet.) A figure of speech; see K. P. 10; Chandr. 5. 108, 109; S. D. 733. [Note. पर्यायेण is often used adverbially in the sense of : 1 in turn or succession, by regular gradation,